

SVENSKA DAGBLADET

Recension Nya fackböcker

"on | auf"

Arkitekturfoto som gränsar mot det abstrakta



"on | auf 21, (Southern England, 2014)". Herzog & De Meurons tillfälliga paviljong för Serpentine Gallery på sin nya permanenta plats i södra England. Foto: Mikael Olsson

I sin nya fotobok följer Mikael Olsson en paviljong ritad av stjärnarkitekterna Herzog & De Meuron som förflyttats från Hyde Park i London till södra England. I hans sakliga fotografi anas ett stråk av ruinromantik, en melankoli, skriver Magnus af Petersens.

Magnus af Petersens

Publicerad 2020-11-10

"on | auf"

Författare: Mikael Olsson

Genre: Konstbok

Förlag: Steidl

ISBN: 9783958291966

84s

Fotoboken är ett av fotografins viktigaste sätt att möta en publik och kan ses som en utställningsform. Mikael Olssons "on I auf" utgiven på Steidl förlag, utgår från en tillfällig paviljong av de schweiziska arkitekterna Jacques Herzog och Pierre de Meuron, i samarbete med den kinesiske konstnären Ai Weiwei.



Mikael Olsson, "on | auf 25, (Basel, 2014)". Foto: Mikael Olsson

Paviljongen uppfördes av Serpentine Gallery i London 2012, som del av deras serie av tillfälliga byggnader ritade av några av världens främsta arkitekter. Serpentine Gallery är en betydelsefull men liten konsthall i Hyde Park och paviljongerna gav plats för café, performances och seminarier. Mikael Olsson blev särskilt intresserad av paviljongen då han förstod att den var tänkt att spegla ett slags arkeologi där de tidigare paviljongerna skulle finnas närvarande, som spöken. När paviljongen monterats ned för att bereda plats för nästa, såldes den till en samlare som placerade den i södra England.

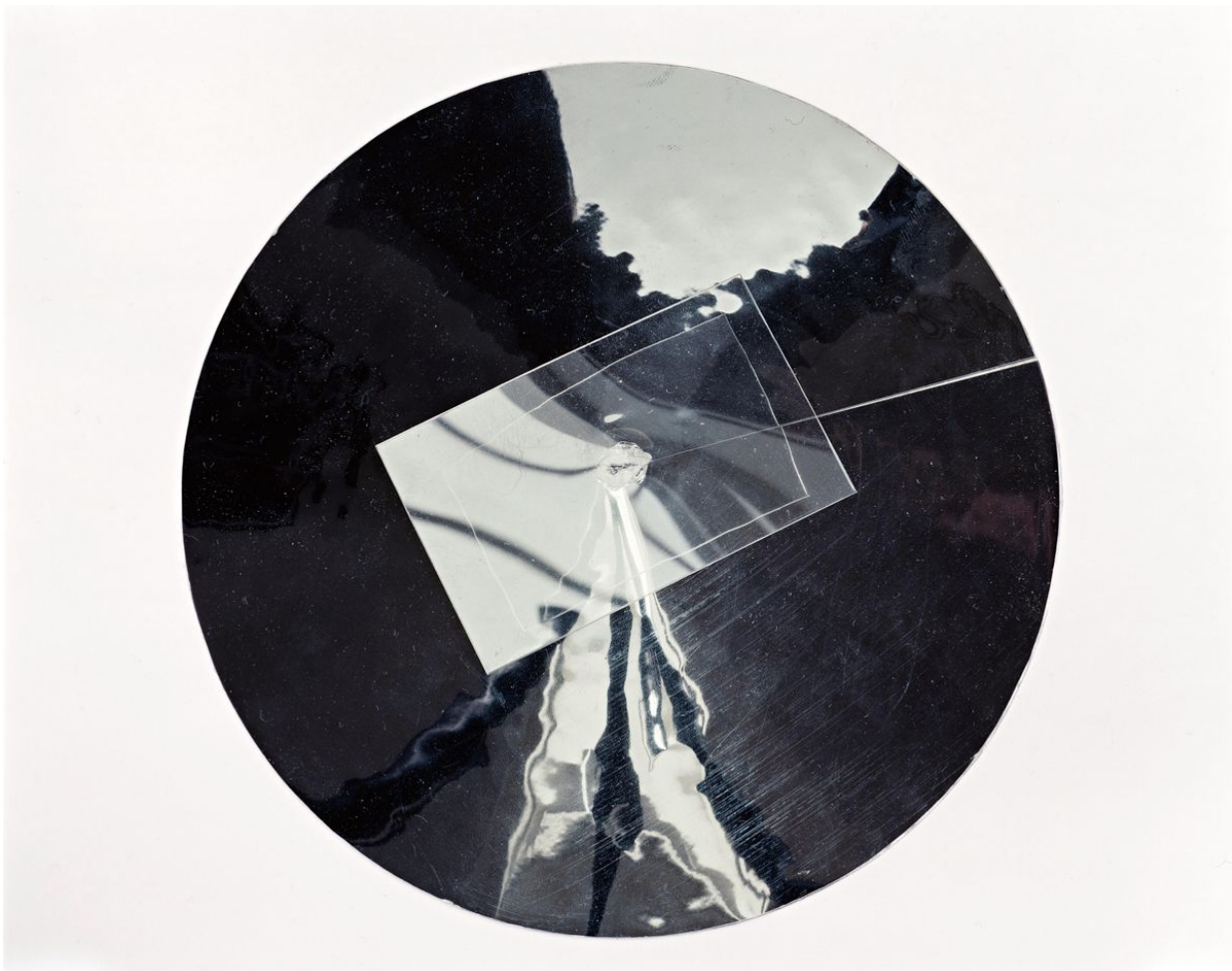
Att som fotograf och konstnär utgå från ett material med en sådan verkshöjd kan vara komplicerat eftersom det är så visuellt och konceptuellt intressant i sig. Bilderna riskerar att hamna i skuggan och bli enbart dokumenterande. Men Olsson har valt att inte arbeta på ett redovisande sätt. Istället är materialet en utgångspunkt för fotografier som ibland är svåra att förstå vad de avbildar. Abstrakta kvaliteter och objektens materialitet uppmärksammas. Cirkelformen är återkommande. Ett podium för en modell är till exempel fotograferad rakt uppifrån som en perfekt cirkel med bruna och beigea skiftningar mot en vit bakgrund, likt en pupill. Paviljongens platta tak, som är en cirkel med mindre sida avfasad, är fotograferad när det är täckt av vatten som speglar himlen och träden omkring. Andra bilder visar pallar utställda i paviljongen likt stora champagnekorkar.



Mikael Olsson, "on | auf 31, (Southern England, 2015)". Foto: Mikael Olsson

Olsson har även haft tillgång till arkitekternas arkiv samt besökt Ai Weiwei i hans ateljé. Det är en kreativ process som skildras; ritningar och modeller i olika material, liksom fingeravtryck på dataskärmar, ett slags spår av kommunikation från Ai Weiweis husarrest. Arkitektur i det utvidgade rummet, skulle man kunna säga.

Olsson bok innehåller också en essä av den ständigt Nobelpristippade ungerske författaren och fotografen Péter Nádas. Han teoretiserar där relationen mellan bild och rum; fotografi utgår från renässansens uppfinning av centralperspektivet, i sitt sätt att översätta tre dimensioner till två. Till skillnad från en kameralins så har människan två ögon, vilket möjliggör en annan uppfattning av rumsdjup. Han beskriver också skillnaden mellan digital och analog fotografi som en fråga om materialitet. Den analoga fotografin är beroende av ett material som har ett djup, om än extremt litet; ett papper täckt av en ljuskänslig emulsion, en verklig grund, eller ett rum, för det imaginära rum är bildens.



Mikael Olsson, "on | auf 2, (Basel, 2013)". Foto: Mikael Olsson

"Olsson kommer till fotografiet via arkitekturen", skriver Nádas, trots att det egentligen är tvärtom. Visserligen läste han tidigt arkitekturhistoria men Olsson var redan relativt etablerad som fotograf när han påbörjade projektet "Södrakull Frösakull", som också blev

en fotobok. Det utgick från de bostäder som Bruno Mathssons ritade åt sig själv och som vid tiden för fotograferingen sedan länge var övergivna.

Det är intressant att notera att Olsson valt hus utan människor, hus som övergivits. I hans annars så sakliga fotografering anas här ett slags ruinromantik, en melankoli. Här framträder det solkiga och negligerade; dödsboets vittnesmål om vad som blir kvar av ett liv.

Den nedmonterade och transplanterade paviljongen är visserligen inte en ruin men likväl en arkitektur som frigjorts, eller berövats, sin funktion och relationen till en plats och ett mänskligt sammanhang. Men helt osentimentalt. I fotografierna finns inga människor. Paviljongen som objekt, som skulptur, ofta fotograferat tidigt på morgonen med naturligt ljus, diffust, utan skarpa skuggor, färger och kontraster. Även färgfotografierna framstår som i det närmaste monokroma. Fotografierna rör sig i gränslandet mellan representation och abstraktion, förtätat, konceptuellt och visuellt pregnant. De bildar autonoma rum, för att tala med Nadas.

Magnus af Petersens
